

SLOVENSKA ŠOLSKA MATICA
UČITELJSTVU!

Odbor SSM se je odločil, da poviša članarino svojim publikacijam od 30 Din na 40 Din, ko se ni vedel, da bo tudi naše učitelstvo občutilo težkoče sedanjega gospodarskega položaja. Merodajno je bilo dejstvo, ki ga izražamo v trivijalnih besedah, da je za malo denarja malo godbe. Odbor bi rad naročnikom SSM poklanjal čim več knjig in čim boljših po vsebini pa obliki, jezikovni in vnanji. A v to svrhu je najprej treba bolj-ših rokopisov. Ker pa je tudi spisovanje dobrih knjig delo, še prav naporno in večinoma drago delo, zato je i boljšega delavca s peresom treba boljše plačati. In tako za pot kvišku i SSM ne preostaja drugega negoli »kvalitetno« delo ter temu primerni, se pravi da višji honorarji.

Sedanja »kriza« ni samo gospodarska, ampak globlja, vse do duhovnih temeljev človeškega bitja segajoča kriza. In čas bo prej ali slej pokazal, da k reševanju te krize nista v zadnji vrsti poklicana — učitelji učiteljskega bitja. Vsaj kolikor gre v današnjih težavah za krizo duš. Saj postaja vedno bolj očitno da vzgojstveni problemi nikdar ne zadevajo zgolj šolskih in ukovnih vprašanj, ampak da je pedagogika kot praktično prizadevanje in kot znanstvena teorija do-cela »integralna« del v celotnem kulturnem življenju naroda ter se ne da trgati od te celote.

Uvažujoč prav to, preko vsakdanjih »pedagoško-didaktičnih« potreb v šolskem pomenu besede segajočo funkcijo učiteljskega delovanja, se je odbor SSM odločil, da bi poleg drugega skozi nekaj let dajal učitelstvu tudi po eno knjigo o — »življenju«, ki ga morata učitelj in učiteljica pač poznati, ako naj ga uspešno navnata in oblikujeta. Kako neki bi druge zanesljivo vodil po raznih področjih življenja, ako ne vem za nujne zakonitosti, po katerih se to življenje od-igrava? Letos je s tega vidika odbor SSM izbral knjigo o pomenu tehnike za današ-njega človeka. In vrh tega je glede na pomen »življenjske« pedagogike SSM tudi razpisala tekmovalni problem »Kakšno vzgojo zahteva gospodarsko življenje od našega človeka« ter določila v to svrhu troje nagrad (po 1500 Din, 1000 Din in 500 Din). Dokazovati potrebo omenjene knjige pa razpisa in še podobnih, ki naj slede, bi se pač reklo nositi vodo v Dravo in Savo.

Življenje zadnjih 30 let uči, da je med SSM pa učitelstvom medsebojno sožitje: brez učiteljskega, se pravi brez nalog, ki jih morata izvrševati učitelj in učiteljica, bi ne bilo SSM; in brez SSM bi utegnili učitelj in učiteljica čutiti da jima nedostaja precej trdne opore, zlasti v sedanjem, vsestranski tako do tal razrušenem življenju. Z enim izmed obeh partnerjev uspeva i drugi, pa tudi — propada...

A naše učitelstvo je doslej i v jako težkih položajih dokazovalo z dejanji, da mu je pred vsem drugim na srcu — »napredek in prosveta«.

Odbor Slovenske Šolske Matice.

Na delo za naš dom!
Vsa naročila potem U.G.P.

VAŽNO!

PRAVA KNJIGA ZA MLADINO IN ZA
ODRASLE

najboljši letnik za dom in družino je in ostane

»DAS NEUE UNIVERSUM«

Najnovejši, 52. letnik prinaša na 463 straneh s 340 slikami in 13 prilogami v be-sedi in sliki povesti iz sveta pustolovščin. Seznanja nas s tisočimi novimi čudeži naše tehniške dobe ter daje pobude in navodila za različne zanimive poizkuse in koristne lastne izdelke.

Nova cena knjige, vezane v platno, je 115 Din.

O tem novem letniku, ki je razširjen po vsem svetu, je mnenje sledeče:

»Ta zbornik je nekaj posebnega in edinstvenega. Mnogi so že poskušali izdajati ne-kaj sličnega, kar naj bi zatemnilo uspehe tega zbornika, toda nobenemu teh posnemalcev se ni posrečilo urediti tako raznovrstnega čtiva, ki je obenem zabavno in poučno, pri-merno posebno za mladino. To delo ostane mojstrovino, kjer se vidno izražata tradicija in izkustvo.

Ta letnik se dobi v knjigarni Učiteljske tiskarne, r. z. z. o. z. Ljubljana in stane samo 115 Din.

— Gimnazija doma. Vsak človek, ki mu je potrebna gimnazijska izobrazba, ne more hoditi v redno šolo, bodisi vsled siromaštva ali starosti, pač pa lahko dovrši šolsko kvalifikacijo potom Vidovičeve dopisne šole. Prosneke pošilja brezplačno Vidovičeva do-pisna šola Sarajevo, Kralja Aleksandra ulica štev. 53.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da za-gotovite svoji šoli nabavo z rešenjem mini-strstva prosvete O. N. br. 36637/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zem-ljepisnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Drav-ske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dal-macije in Primorja, izdelanih po naših naj-slavnějšíh mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviču in Krušlinu.

Znižana cena Din 296*—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavija-njem in poštino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu mini-strstva za vojno in morinarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propa-gando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spo-znavanja prirodnih lepot našega morja in Primor-ja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbno šol v Dravski banovini vrši samoi Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

VAŽNO!

Univerzalna šolska klop! V mnogih slu-čajih so naročali naši šolski zavodi klopi v inozemstvu, ker se pri nas ni nihče potrudil, da bi izdeloval moderne, higiene klopi, ki bi odgovarjale današnjim zahtevam. Pred le-tom dni pa je predložil oblasti mizarski moj-ster R. Kompana v Mariboru model univer-zalne šolske klopi ter prijavil zanjo patent. Najvažnejše prednosti izuma našega doma-čega mojstra so: 1. miza in sedež se poljubno dvigneta in znižata, kakor je telesni velikosti učenca primerno; 2. sedež sam se avtomatski dvigne, ko učenec vstane; 3. naslonjalo je ob-liki hrbtnice primerno upognjeno, učenec sedi udobno in ima dosti prostora; 4. zaradi enostavne konstrukcije spodnjih delov klopi ne ovirajo snavljanja šolskih prostorov. Pri-pomnim še, da so klopi iz suhega, parjenega bukovega lesa, ki se prepleška z lanenim oljem, da ohrani lepo naravno barvo. Mize, ki so iz mehkega lesa, se prepleškajo zeleno. Najbolj se priporočajo dvosedežne klopi, ki pa niso tako praktične kakor prve. Ogledal sem si jih na trgovski akademiji v Mariboru in priznati moram, da niso le krasne za oko, marveč tudi zelo priprave, komedne in prak-tične. Želim, da bi si jih ogledali vsi oni tova-riši, ki potrebujejo klopi, da se sami prepri-čajo o njih uporabljivosti. Čemu bi nosili de-nar v tujino, če imamo doma vsaj tako dobro blago, ako ne celo boljše. — T. K.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

prilporeča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarov. Državni nameštenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimci.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN
VIŠJE NARODNE SOLE.

Šolskim upraviteljem in učitelstvu narodnih šol priporoča Učiteljska tiskarna, da nabavijo nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izde-lani po predpisih, kakor jih je ugotovila ko-misija v ministrstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v ci-rilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vezbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vezbanke za računanje. (Moder ovi-tek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pi-salnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upravitelstva in učitelstvo na-prošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvez-kov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upravitelstva so prejela podro-ben prospekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svo-jemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Učiteljski pravnik.

—§ Uradniški pokojninski sklad — od-tegljaji. Dohodki pokojninskega sklada so po § 134. uradniškega zakona: 1. prvomesečni prejemki; 2. prvomesečna razlika med staro in novo plačo ob napredovanju; 3. me-sečni prispevki; 4. obresti glavnice in 5. di-sciplinske denarne kazni.

O pokojninskem skladu je izdal minister financ pravilnik, ki določa, da se odtegne prvomesečna plača v 2 obrokih, in sicer onim uslužbencem, ki prvič vstopijo v dr-žavno službo (§ 3).

Na predlog te določbe in določb §§ 265. in 266. uradniškega zakona niso dolžni pla-čati prvomesečne plače v pokojninski sklad oni državni uslužbenci, ki vnovič vstopijo v aktivno državno službo, ker se jim šteje kot čas vplačevanja v uradniški pokojninski sklad ves oni čas, ki se po tem zakonu priznava za pokojnino. Tu pridejo v poštev bivši učitelji-vojaki, ki so morali podati ostavko na dr-žavno službo ali jim je ta prestala po zakonu samem zaradi odsluženja kadrskega roka ter vsi oni, ki so podali ostavko, odnosno so bili upokojeni in vstopijo vnovič v državno službo.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska gospodarska poslovalnica (UGP) Maribor — Ljubljana. Franciskanska ulica 6./I. priporoča vsem zavednim tovarišem in tovarišicam nabavo učil in šolskih potreb-ščin potom UGP. Posebno pa priporoča pr-ovrstne radio »aparate in radio potrebščine. Tudi smo začeli dobavljati šolske tiskarne, ki nam jih sestavlja prvovrstni strokovnjak. Vsa naročila torej potom UGP in naša do-mova bosta kmalu pod streho.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za avgust, september in oktober 1931. Članari-na: Savinjsko učiteljsko društvo 150 Din; učiteljsko društvo Sv. Lenart v Slov. goricah 574 Din; Gornjegrajsko učiteljsko društvo 500 Din; Maribor, upokojeno učitelstvo 120 Din. Darila: Rihard Gorjup, šolski upra-vitelj pri Sv. Joštu na Kozjaku, v počastitev spomina svojega svaka g. Mirka Gabrijele-čiča, abs. ing. 100 Din; St. Lovrenc na Drav-ske polju; učitelstvo 60 Din; Ptuj, učiteljsko društvo 100 Din; Posojilnica v Framu 100 Din; šolski upravitelj A. Hren nabral ob pogrebu tov. Al. Majcena namestu venca na grob 70 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Gospodarska podjetja: zemljišči 17.020 Din; slika »Bled« 1614 Din; grb 100 Din; Almanah 25 Din; Prekmurske pravljice 453 Din; »Sola v nebesih« 54 Din

Največjo izbiro damskih plačev, sukenj in oblek za gospode nudi

Konfekcija ELITE

PREŠERNOVA ULICA ŠT. 7-9

po brezkonkurenčnih cenah.

Prvovrstni salon za dela po meri.

LISTEK

FRANCE JANDL:

Trije obrazi.

Rudi, kje si nastavljen?
Pri Marjetji.
Povej mi kaj o svojem življenju!
O mojem življenju v tem času bi rad vedel? Prav za prav nisem mnogo doživel. Po maturi sem šel k vojakom. Kako se mi je tam godilo, ti menda ni treba razlagati. Potem sem bil nastavljen tu. Predpoldne ho-dim v šolo, popoldne študiram. To je vse. Vi-diš, moje življenje ni bog ve kako burno! A drugače je z notranjim življenjem. Borim se sam s seboj, iščem orientacije. Kolemam. Pa-dam iz ekstreme v ekstrem. Sem še vino neustaljeno, še v vrenju. Ne vem, kdaj se bom izčistil in kakšno bo to izčiščenje.
Kaj čitaš?
Največ se bavim s psihologijo in s so-ciologijo. Mnenja sem, da je možna dobra vzgoja le na temelju dobrega poznavanja otro-ške in ljudske duše. Prirejam roditeljske se-stanke, sem sploh v ozkem stiku z ljud-stvom, opazujem njih življenje, proučujem gospodarske in socialne prilike in skušam pouk nasloniti na domače okolje. Zbiram tudi vaše reke, pesmi in pesmice. A ko mi je težko, tedaj se ozrem v zvezdno nebo — in zdí se mi, da me mir vsega objame.

Milan, odkod ti?
Iz Murske.
Si torej v naši Sibiriji?
E, da, a ni tako hudo. Veš, človek se vsemu privadi, sicer ne more živeti. Ljudje tudi niso tako slabi. Učiteljem so bolj na-klonjeni kakor drugje.
O tebi bi rad nekaj rekel — sem ga prekinil.

O meni? Naj bo! Služboval sem najprej v Smarju. Od tam sem moral iti. Zakaj, o tem rajši molčim. Nočem obujati težkih spominov. Danes mi je nekoliko bolje. Pra-vim — nekoliko. Ves prosti čas izrabljam za

delo. Delam pri Sokolu, kjer vadim deco in člane. Lansko leto sem bil plesni učitelj v Ljutomeru in Murški. Storiš sem to le zaradi tega, da sem na ta način privabil več članov in članice. Igram pri godbenem društvu. Učim in režiram igre. Zadnjič smo igrali mojo igro »Gostilna sv. Roka«. Zvečer sem pri sejah ali v knjižnici. Se v nedeljo predpoldne mo-ram biti v knjižnici. Pišem ponoči. Tako vi-diš, da mi je čas trdo odmerjen. A delam z veseljem, ker imam pred seboj lep cilj: pri-vzgojiti tem ljudem malo več spoštovanja do slovenskega duha

France, kaj delaš ti?
Poslušam radio.
Drugega nič?
O. Šel Premišlujem in študiram. Prišel sem do sledečega zaključka: Smo osamljeni. Na eni strani nas sovraži ljudstvo, ostanek starega konservativnega mišljenja, da smo predstavniki brezverstva. Ljudstvo veruje to a priori. Iz druge strani nas pomilovalno gleda tako zvana inteligenca. Kako se orien-tirati? — Obogatiti svojo notranjost z vsem, kar je dobrega, lepega in resničnega! Opazo-vati življenje v vsej njegovi nižini in višini, izluščiti iz tega kaosa zaznatkov kremen-a zrna, obogatiti z njimi svojo dušo. Vse, kar je neplodnega in gnilega pa odstraniti. Obo-gatiti svoj duh z vsem, kar je vrednega v knjigah, a pri tem biti buden čuvár, da ne zaide skrivoma v dušo kaj nevednega in slabega. Poudarjam: Pot v svet in življenje vodi skozi lastno dušo. Njo obogatimo, njo preizkusimo v ognju in vrvežu življenja, pa-zimo, da bo njen zvok poln in čist.

Povej mi še kaj o najinih sošolcih!
Svež duh je zavel v naših vrstah. Pre-budili smo se iz dolgega spanja. Zdi se mi, da smo mi prvi, ki čutimo na sebi molk več-nosti in tragiko življenja, ki čutimo, da je kaosa polna naša doba, da se rušijo temelji kulture in da je treba najti novih smeri. A pot v lepšo in svetlejšo bodočnost vodi edi-no — kakor sem dejal — skozi lastno dušo, katero je treba obogatiti z vsem, kar je pristnega, dobrega in lepega.

Izklešimo iz svojih izkušenj, misli in čuvstev, duše in srca svoj značaj! Naš cilj

bodi: Značaj, človek, ki bo znal globoko mi-sliti in čutiti, človek kjerkoli, na mestu tudi tam, kjer ga nihče ne more kontrolirati, člo-vek do sebe in drugih, človek z dušo v se-danjosti in z mislijo v lepši in svetlejši bu-dočnosti...

AND:

Malološki spomini.

Mala Loka! Še vedno mislim na pri-jazni griček, s katerega se je razlegal naš smeh.

Ze na ljubljanskem kolodvoru se je pri-čelo veselo razpoloženje. Vsako damo z več-jim kovčgom, ki je ogledovala »dolenjca«, smo obvodile, da gre na Malo Loko. Ravno tako so mislile tudi one.

V St. Lovrencu smo se uverile, da so bili naši sklepi pravilni.

Marsikaj smo poizkusile. Ze pot s po-staje nas je naučila, da bližnjice niso zanes-ljive: hodile smo delj časa kot drugi po glav-ni cesti.

Prav hitro smo se aklimatizirale. Doma-čini so prav do zadnjega izpraševali, katere so »gospodične« in katere domače. Bilo je pa res nekaj žuljev.

In krave, krave! Vse bi še bilo, če bi ne imele naše montafonke repov, s katerimi so tako neusmiljeno otepale po nas, ki smo se mučile spraviti teorijo v sklad s praktičnim delom, ter poleg tega še držati žetlar in ča-kati, da te krava brence s stolčka. Pa se naj-de bistra glava: ena izmed »kravaric« prime za rep, pa je bilo takoj manj težav. Seveda ta domislek ni čisto izviren. Tiste, ki hodijo po tečajih, že vedo, da imajo ponekod krave privezane repe.

Molža je končana. Sedaj pa drugo! Vse »kuharice« in »hišne« vibajo nosove. Me smo pa molčale in si mislile, saj pridete tudi ve-na na vrsto. Po kosilu je pa Temenica odpla-vila neprijetne duhove.

Nobena stvar na svetu ni večna, tako smo tudi me od krav prišle k »hišnam«. In

bil je spet nov križ. Prišle so na vrsto kla-sično raztrgane hlače. Pa se izkaži če se moreš. Pa je le šlo in rekli so celo, da dobro.

Ena od »hišen« je uživala veliko zaupa-nje in spoštovanje. To je bila ona, ki je imela od »kevdra« ključ.

Na Temenico smo se vozile prat, po-dobno »Radion Mici« Poln voz je bil, pa ne »Mici«, ampak perila. Seveda so največ pri-pomogle k taki količini vsakokratne »kuha-ric«, ki so hodile bele kot sneg.

Nazadnje pa v kuhinjo! Me, ki smo bile bolj ponižne in smo avanzirale od »kravjih deklet« do »hišen« in končno do »kuharic«, smo se oddahnile, saj v kuhinji ni bilo več tako neznozne vročine, kot prve tedne, ko smo bile kravarice in perice.

Kuha, peka, praženje, vitamini, rahljalna sredstva, vsega ti je polna glava — opoldne pa želodec. Iz tega sledi da smo na Mali Loku pridno delale pa dobro jedle — kakor se poštenemu delavcu spodobi — ne tort, krompirja v oblikah pa tudi ne.

Prav obupno nam je srce tolklo, ko smo se pripravljale h kapunjenju, ni bilo to sicer mesarsko klanje, a brez ran in krvi ni šlo, in to je bilo že tudi nekaj. Ker moraš biti za vse, če hočeš, da kaj veljaš, smo poizku-sile tudi to.

Svojo moč smo izkazovale nad bujnimi enoletnimi okulantji. Vse smo »problele«. Končno pa izpiti. Toda enomesečna praksa nas je tako usposobila, da niti v tem razburjenju nismo zasmodile kosila, kar je gotovo pripomoglo k lepemu zaključku.

Ker se mi rado kaj primeri, preden pri-dem domov, se mi je tudi ob tej priliki.

Bilo je še zgodaj zjutraj, ko so potegnili konji izpred malološke graščine »diro« s kovčgi in odhajajočimi udeleženkami tečaja.

Veselo je šlo po klancu navzdol. Prvi strah, da se povrnemo, je minil in med ve-selo pesmijo je šlo naprej proti postaji. Pa ti pripelje avto. Cesta je ozka, konji zape-ljejo v breg, me pa pod cesto, kovčgi in voz pa za nami.

Kaj smo hotele. »Kufre gor!« pa naprej in komaj smo vjele vlak.

Po grozdju, ki smo ga imele za popot-nico in se je raztreslo po cesti, mi je pa še danes žal.

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.